

**ประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต
จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**
**The Effectiveness of Government Performance of Phuket Municipality,
Muang District, Phuket Province According to The Principles
of Good Governance**

นรีรัตน์ แจ่มจรัส¹

Nareerat Jamjarus¹

ผู้ช่วยพนักงานรักษาของสถานธนาบาลเทศบาลเมืองนราธิวาส

E-mail: bambluehome@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินประสิทธิผลของการบริหารราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิผลของการบริหารราชการของเทศบาลนครภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 จำแนกตามลักษณะประชากร (3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการบริหารราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 กับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารราชการของเทศบาลนครภูเก็ต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง 300 คน จาก ข้าราชการและพนักงานผู้บริหารของเทศบาลนครภูเก็ต ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที่ การวิเคราะห์ค่าเบี่ยงเบนทางเดียว และสหสัมพันธ์ เพียร์สัน ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) ด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ตอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอยู่ในระดับมาก (2) ด้านเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ตอำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพบว่า เป็นเชิงบวก ระดับปานกลางค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การปฏิบัติราชการ; การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี; เทศบาลนครภูเก็ต

Abstract

This research aimed to (1) explore the effectiveness of government performance of Phuket Municipality, Muang District, Phuket province according to the principles of good governance according to Thailand 4.0 strategy. (2) Compare the opinions of the sample group towards the effectiveness of government performance of Phuket Municipality, Muang District, Phuket province according to Thailand 4.0 strategy via respondents' demographic factors. (3) explain correlation between the effectiveness of public administration of Phuket Municipality Muang District, Phuket Province according to the principles of good governance according to Thailand 4.0 strategy. This was quantitative research, sample were 300 officers, executives and personnel attached to Phuket Municipality. Questionnaires were data gathering tools. Analytical statistics were mean percentages standard deviation t test ANOVA F and Pearson correlation. Findings were as follows; (1) effectiveness of Good Governance doctrine according to Thailand 4.0 strategy Phuket Municipality were high level. (2) there was statistically significant difference among respondent's attitude toward effectiveness of Good Governance doctrine according to Thailand 4.0 strategy. (3) there were moderate high level positive significant correlation between affecting factors with effectiveness of Good Governance doctrine according to Thailand 4.0 strategy Phuket Municipality.

Keywords: Effectiveness; Good Governance; Performing official; Phuket Municipality

บทนำ

การปฏิบัติราชการของประเทศไทยในสภาวะปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 จนถึงปัจจุบัน ผู้นำประเทศต่าง ๆ เริ่มไม่พอใจกับระบบ ราชการที่ไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการท้าทายของกระแสโลกาภิวัตน์ได้ ประกอบกับการเผชิญ กับภาวะวิกฤตการณ์ครั้ง เมื่อระบบราชการต้องเผชิญกับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสร้างแรงกดดันให้ภาครัฐ ประเทศต่าง ๆ ต้องหันมาพิจารณาตัวเองว่าจะปรับตัวอย่างไรท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทั้ง ภายในและภายนอกการตอบสนองของภาครัฐที่มีต่อแรงกดดันเหล่านี้ทำให้บริหารภาครัฐจึง เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยมีการนำกลไกตลาดมาใช้กับภาครัฐโดยการทำให้รัฐเป็นระบบตลาด ซึ่งเป็นการนำเทคนิคกลยุทธ์แบบเอกชนมาใช้ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของภาครัฐกับเอกชนเปลี่ยนแปลงไป รัฐกลายเป็นผู้ประกอบการที่ผลิตและบริการสาธารณะให้ประชาชนในฐานะ ลูกค้า ประกอบกับรัฐเองก็เผชิญหน้ากับวิกฤตทางด้านการคลัง รัฐจึงต้องลดภาระงบประมาณ ค่าใช้จ่ายลง ขณะเดียวกันภาคธุรกิจเอกชนเองก็เสนอตัวเข้ามาให้บริการสาธารณะมากขึ้น ด้วย เงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้เองที่ส่งผลให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการภาครัฐ มากขึ้น รวมถึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการปฏิรูประบบราชการขึ้น ไม่ว่าจะด้วยวิธีการรื้อปรับระบบ และการใช้วิธีทางธุรกิจกับภาครัฐ (Pierre, 1995 and Savoie, 1995) การปฏิรูประบบราชการจึงเกิดขึ้นเพื่อลดขนาดราชการ มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ การวัดคุณค่าการกระจายอำนาจการสละอำนาจและการให้บริการด้วยระบบตลาดและเทคนิคการบริหาร จัดการสมัยใหม่การปฏิรูประบบราชการลักษณะนี้นิยมเรียกว่า “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” (New Public

Management: NPM) หรือเรียกว่า “การจัดการนิยม” (Managerialism) หรือ “การบริหารภาครัฐที่อาศัยระบบตลาด” (Market-based Public Administration) หรือ “รัฐบาลแบบผู้ประกอบการ” (Entrepreneurial Government) (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545) “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” ถือได้ว่าเป็นกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมทฤษฎี แนวคิดและเทคนิควิทยาการทางการจัดการอย่างกว้างขวางและหลากหลาย จนนำไปสู่ความสับสน ในการจำกัดความหมายและขอบข่ายเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการจัดการภาครัฐแนวใหม่มี ลักษณะร่วมที่สำคัญ คือการสะท้อนถึงการมุ่งเน้น “การปฏิรูป” การบริหารงานในภาครัฐเพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาทางการบริหารที่ตัวแบบดั้งเดิมหรือระบบบริหารแบบเดิมมีอาจจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมือนในอดีตโดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ การเน้นความสำคัญไปที่ ระบบการจัดการมากกว่านโยบาย การมุ่งเน้นผลงานและประสิทธิภาพ การมุ่งปรับโครงสร้างใน แบบระบบราชการที่มีความทื่อทะและใหญ่โต ไปสู่องค์กรที่มีขนาดเล็ก การปรับระบบการ บริหารจัดการที่วางอยู่บนกลไกทางการตลาดมากขึ้น เพื่อกระตุ้น การแข่งขัน การตัดทอนและลด ค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และสุดท้าย ได้แก่ การปรับรูปแบบการจัดการที่เน้น เป้าหมายการใช้ระบบ สัญญาว่าจ้างระยะสั้น และการให้แรงจูงใจทางการเงินและความเป็นอิสระทางการจัดการ (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2548)

ถึงแม้ว่าการจัดการภาครัฐแนวใหม่จะถือได้ว่าเป็นกระแสหลักของการปฏิรูประบบ ราชการทั่วโลกในปัจจุบัน แต่ในการนำแนวคิดมาปรับใช้ควรพิจารณาถึงการนำไปปฏิบัติอย่าง ละเอียด เพื่อให้มีความเหมาะสม กับความต้องการ ค่านิยมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ลักษณะเด่นของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ จึงอยู่ที่ความพยายามแก้ปัญหาของระบบ ราชการแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงในด้าน ประสิทธิภาพและการให้บริการ ประชาชน อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่แยกไม่ออกจากบริบท ของวิกฤตการณ์ที่ร้ายแรง เพราะวิกฤตการณ์เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิรูประบบราชการตาม แนวคิดการ จัดการภาครัฐแนวใหม่อีกทั้งการปฏิรูประบบราชการยังเป็นหัวใจของการบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่ เนื่องจากเหตุผล 4 ประการคือ (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545)

เทศบาลนครภูเก็ต เป็นหน่วยงานภาครัฐ รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีพันธกิจในการบริการ ประชาชนหลากหลายเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ขณะเดียวกันก็ประสบปัญหาในการให้บริการ ประชาชนจาก กระบวนการจัดการภาครัฐที่ยึดติดในรูปแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะระดับท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด การขับเคลื่อนนี้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบหลากหลายเพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนจะมีความต้องการที่หลากหลายเพิ่มมา กทั้งทางด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการท่องเที่ยว ฯลฯ ทำ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับมือ รวมทั้งปรับเปลี่ยนบทบาทในการจัดทำ บริการสาธารณะ ให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับบริบทของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นภายใต้ประเทศไทย 4.0 ให้มากที่สุด เทศบาลนครภูเก็ต เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีโครงสร้าง สลับซับซ้อนเพื่อ จัดการ พันธกิจที่รับมอบหมายจากรัฐบาลหลากหลายจะสามารถปรับเปลี่ยนการ ปฏิบัติราชการให้สอดคล้อง กับ หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพระดับ ใด และปัจจัยที่มีผล ต่อประสิทธิผลการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจะสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

3. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 กับ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมประกอบด้วย แนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการทําวิจัยและเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดหลัก

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปองค์กรของรัฐ เป็นการบริหารที่บทบาทของผู้บริหารจะต้องได้รับ การตรวจสอบ และประเมินผลงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการแข่งขันเพื่อการจัดการสาธารณะที่ดี และรัฐบาลที่มาจากระบอบประชาธิปไตยไม่ได้มีการจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาลทุกรัฐบาลเพียงแต่ รัฐบาลประชาธิปไตยช่วยสนับสนุนให้เข้าสู่อการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการบริหารการจัดการที่ดีทางด้านการเมือง และเศรษฐกิจทุกระดับ สำหรับ การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ให้ความชอบธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติการ จะเป็นตัวตัดสินว่าการจัดการนั้นดีหรือไม่ โดยPierre, I. (2000) ได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาล คือ เป็นการบริหารประเทศที่มี นโยบายที่เป็นไปอย่างเปิดเผยและสามารถเกิดความสำเร็จได้ กลไกการบริหารของรัฐบาลมีความน่าเชื่อถือ มีประชาสังคมที่เข้มแข็ง มีส่วนร่วมในกิจการของภาครัฐและทุกนโยบาย อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล เป็นการนำแนวนโยบายและหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติ ดังนี้

(1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

(2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

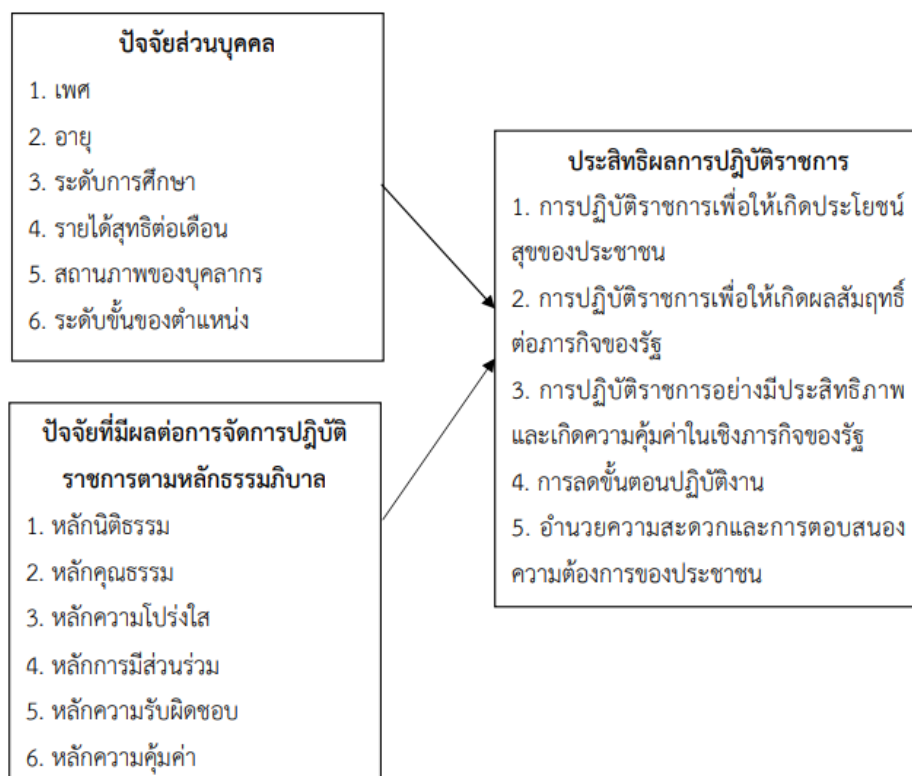
(3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

(4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

(5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546)

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 934 คน (ข้อมูลจาก กองการเจ้าหน้าที่ เทศบาลนครภูเก็ต ณ เดือนสิงหาคม 2565) กลุ่มตัวอย่าง 300 คน จากข้าราชการและพนักงานผู้บริหารของเทศบาลนครภูเก็ต

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นคำถามชนิดปลายปิดสำหรับบุคลากรในเทศบาลนครภูเก็ต ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประเภทตำแหน่ง รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ของเทศบาลนครภูเก็ต ต่อ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ของเทศบาลนครภูเก็ต ต่อ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เป็นแบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย accidental sampling ดังนี้

1 แจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2564

2. เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามอีกครั้ง หลังจากนั้นนำไปประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมด มาเข้ารหัส (coding) แล้วนำไปวิเคราะห์ประเมินผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการวิเคราะห์ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพ รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้สถิติเชิงบรรยายโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ One - sample t - test

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของเทศบาลนครภูเก็ต ของกลุ่มตัวอย่างระดับตำแหน่งต่าง ๆ ของบุคลากรเทศบาลนครภูเก็ต เป็นการวิเคราะห์ตัวแปรระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F - test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance : ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe) โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลนครภูเก็ต จำนวน 6 หลัก คือ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่า

และการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 กับประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

ผลการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าตามวิธีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวมาในข้างต้น สามารถนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า รายละเอียดดังต่อไปนี้ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

เพศ ประชาชนส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 และเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3

อายุ ประชาชนส่วนใหญ่มี อายุมากกว่า 41 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมา อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมา อายุระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมา มัธยมศึกษา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และปริญญาโท หรือสูงกว่า จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ตามลำดับ

รายได้สุทธิต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,000 - 20,000 บาท จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา 20,000 - 30,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 และ 30,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ตามลำดับ

สถานภาพของบุคลากร ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมา ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมา พนักงานราชการ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และอื่น ๆ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ตามลำดับ

ระดับชั้นของตำแหน่ง ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างตามภารกิจ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงมา อื่น ๆ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมา ปฏิบัติงาน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 รองลงมา ชำนาญงาน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 รองลงมา ปฏิบัติการ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 รองลงมา ชำนาญการ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 รองลงมา ผู้บริหาร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับชั้น

ประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในภาพรวม เท่ากับ = 4.15 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า การปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.25 รองลงมา อำนาจความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.22 การปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.15 การปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.14 และ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 3.97 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักนิติธรรมในภาพรวม เท่ากับ = 4.00 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักคุณธรรมในภาพรวมเท่ากับ = 4.15 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักคุณธรรม โปร่งใส ในภาพรวมเท่ากับ = 4.07 อยู่ในระดับมากปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวม เท่ากับ = 3.85 อยู่ในระดับมากปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ในภาพรวม เท่ากับ = 4.16 อยู่ในระดับมากปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักความคุ้มค่า ในภาพรวม เท่ากับ = 3.99 อยู่ในระดับมาก

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไม่อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.15 ด้านที่มีประสิทธิผลมากที่สุดได้แก่การปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมาได้แก่ด้านอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.22 ด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.97 จึงสรุปว่า ปฏิเสธสมมติฐานศูนย์และยอมรับสมมติฐานแย้งว่าประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกด้วย ลักษณะประชากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กับ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นเชิงบวกปานกลางค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.15 ด้านที่มีประสิทธิผลมากที่สุดได้แก่การปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมาได้แก่ด้านอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.22 ด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.97 สอดคล้องกับเรณู หมั่นห่อ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต” การวิจัยครั้งนี้ พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะให้ผู้บริหารให้ความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ สนับสนุนให้บุคลากรยึดหลักความมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ตตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้านหลักคุณธรรม ผลการวิเคราะห์พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 ด้านที่มากที่สุดได้แก่ ยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 รองลงมาได้แก่ รับผิดชอบเพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงาม ให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16 และที่ด้านน้อยที่สุดได้แก่ สร้างค่านิยมที่ดีงาม ให้ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลถือปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.97 สอดคล้องกับ ธนพงษ์ คงศิลป์ทรัพย์, ราชนทร์พนธ์ฐวศกร และวิเชียร วิทยอุดม (การประชุมหาทฤษฎีวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความโปร่งใสตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านความคุ้มค่า ส่วนการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบประสิทธิผล พบว่า ไม่สอดคล้องกับวรลักษณ์ วรรณกุล (2559) ที่ผลการศึกษา ประชาชนที่มี เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา

และอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่สามความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต อำเภอเมืองจังหวัด ภูเก็ต ตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 กับ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ต เป็นเชิงบวกปานกลางค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01สอดคล้องกับซูลิพร โพธิ์เหลือง (2557) ได้วิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์การบริหารราชการด้วยหลักธรรมาภิบาล ตามภารกิจหลัก ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดภาคกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักธรรมาภิบาล กับผลสัมฤทธิ์การบริหารราชการด้วยหลัก ธรรมาภิบาลตามภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดภาคกลาง โดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์การบริหารราชการด้วยหลักธรรมาภิบาล ตามภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดภาคกลาง ในระดับต่ำมาก ในขณะที่หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลัก ความคุ้มค่า ไม่มีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์การบริหารราชการด้วยหลักธรรมาภิบาลตามภารกิจ หลักขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดภาคกลางผลการวิเคราะห์อาจมีความแตกต่างกันเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในลักษณะประชากรและการตั้งข้อคำถามรวมถึงบริบทที่แวดล้อมการวิจัยในขณะนั้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครภูเก็ตด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานควรมีการทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน
2. ควรมีการรณรงค์สร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลถือปฏิบัติและการพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกัน
3. ต้องขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชนในพันธกิจของเทศบาลและจัดการให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้มีการนำไปปฏิบัติและทำการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม
2. รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้มีการนำไปปฏิบัติและทำการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของพหุภาคีเพื่อลดปัญหาการคอร์รัปชัน
3. รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดแนวทางการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ปลอดอิทธิพลจากการครอบงำของกลุ่มทุนและการเมืองระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการวิจัยแสวงหาแนวทางในการกำหนดแนวทางการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ปลอดอิทธิพลจากการครอบงำของกลุ่มทุนและการเมืองระดับประเทศ
2. วิจัยรูปแบบการนำนโยบายในการพัฒนาหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้มีการนำไปปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- ชลีพร โพธิ์เหลือง. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2557). ผลสัมฤทธิ์การบริหารราชการด้วยธรรมาภิบาล ตามภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดภาคกลาง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(2), หน้า 32-44.
- ธนพงษ์ คงศิลป์ทรัพย์ ราเชนทร์พนธ์วงศ์กร และวิเชียร วิหยอุดม. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ยอำเภองกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย. การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9 หัวข้อ พลวัตการศึกษายุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล วันที่ 20 กรกฎาคม 2561. หน้า 243-255.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (9 ตุลาคม 2546). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 120 ตอนที่ 100 ก. หน้า 2.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). การจัดการภาครัฐสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์ .
- วรลักษณ์ วรรณกุล. (2559). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2548). การจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย: สองกระแสความคิดในการบริหารจัดการภาครัฐลูกค้าหรือพลเมือง. รัฐศาสตร์สาร.
- Pierre, J. 1995. "The Marketization of the State: Citizen, Consumer, and the Emergence of the public market." In Peter, B.G. and Savoie, D.J. (ed.). Governance in a Changing Environment. Canada: McGill-Queen's University Press.